
Krig!

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Krig!	4
2. Juledag	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Krig!

2. Juledag

Prædikedag 2. Juledag

Prædikedato 26. december 1923

Prædiketekst Matthæus 10,32-42

Prædikested Landet og Ryde Kirker

Prædiken ID P261223-01

Kilde KMF-nr. 12.11.02 (Med Sol og megen Glæde, 113-119)

Hvad er Kristendom?

Hvad er Kristendom ? Ærbødighed for Kristus.

Regensen, 10. 11. 1923 Kl. 8,48 Morgen.

Krig!

Ofte, naar jeg er i Kirke, forekommer det mig, at der ikke høres rigtigt efter. Jeg har et Indtryk af, at somme Mennesker ikke er rigtigt med. De sidder og halvdøser eller har spredte Tanker og lader det, der siges, gaa hen over Hovedet paa sig; de sidder ikke med halvt aabne Munde og ligesom slugende Øjne og passer paa, at intet Ord gaar tabt, fordi der tales om det, som ligger dem dybest paa Sinde, ikke om hvordan de kan tjene Penge eller faa en ny Regering eller bevare den gamle eller om deres Helbred og deres Børns Fremgang eller om alle saadanne Ting, men om noget derfra helt forskelligt, nemlig om Evigheden, om deres Saligheds Sag, om deres Sjæls Frelse eller Fortabelse. Og jeg

mindes den gamle, kloge, myndige Præst ved St. Petri Kirke i København, der standsede midt i en Prædiken, trak sit Lommetørklæde frem og begyndte til Folks maabende Forbløffelse at spille Bold med det paa Prædikestolen, til han pludselig standsede, ogsaa med det, og raabte: “Ja, dér ser vi, naar jeg staar og lægger jer Herrens Ord indtrængende paa Sinde, saa sidder I sløseligt tilbage i Stolen og tager jer ikke videre af det, men naar jeg begynder at drive Abekattestreger paa Helligaandens Talerstol, saa vaagner eders Interesse, saa følger I med.” Jeg har haft den samme Følelse som han, baade naar jeg har siddet dernede, og naar jeg har staaet heroppe: at man lyttede ikke rigtigt — nej, ved et Vælgermøde eller i Teateret dér er man meget mere aarvaagen, er meget mere med med Liv og Sjæl. O forunderlige Tanke: at man ikke netop er med med Liv og Sjæl i Kirken, dér, hvor just alt drejer sig om Liv og Sjæl!

I kære Kristne! jeg har spurgt mig selv: Hvorfor lyttes der ikke rigtigt i Kirken? Og jeg tror, jeg har fundet Svaret, og Svaret er dette: Fordi der ikke tales rigtigt i Kirken. Og dette Svar er et tungt Svar, et, det gør mig ondt at maatte give: for jeg er jo den, der staar her og skal tale i Dag, og jeg tror mig jo slet ikke bedre end mange af dem, der i dette Øjeblik staar paa Danmarks Prædikestole og tager Herrens Ord i deres Mund.

Saa duer det da slet ikke, det, jeg staar og siger her denne anden Juledag, vel den sidste Gang, jeg prædiker i mit Barnesogns Kirker? Nej, det duer ikke. Men vil Gud Herren sende mig sin Helligaand, saa fik jeg Lov til at tage jer med mig — langt, langt bort herfra, til et Sted, jeg ved nok, og saa skulde I høre en Prædiken, der vilde faa jer til at lytte mere aandeløst, end I nogensinde har lyttet ved et Vælgermøde eller et Foredrag, eller hvad andet I har hørt — for der taltes til eder i eders eget Hjertes Sprog, taltes med en uafrystelig, altbesejrende Myndighed, der fik fattige Haandværkere og rige Toldbetjente og forstandige Vise fra Højesteret til at lægge deres Liv om — — hør, hvad jeg siger; thi jeg fører den særeste Tale: lægge sit Liv om! Har du nogensinde set et Menneske gøre det — — — ja, maaske, hvis det havde tjent Penge ved Gaardsalg i de gyldne Aar eller tabt dem ved det samme i de magre eller begge Dele: det var sjældent saa skønt og eventyrligt et Syn — — — men her: lægge sit Liv om — blot paa et Ord — et Ord af en fattig Haandværker, hvis eneste jordiske Rigdom, som han kunde have som sin Løn, var Forfølgelser, Spot og Had — — lægge sit Liv om, saa man blev et ganske andet Menneske — — — ærligt talt, du kære dernede, har du nogensinde selv prøvet at lægge dit Liv om — — det er saa svært, saa svært — — — men *de* Folk gjorde det, fordi *han* sagde det.

Saa følg mig da paa Rejsen — vi flyver paa Aandens Vinger — over det forarmede udpinte Tyskland, den rimende Kulde, de udtærede Børn, de fortvivlede Forældre, der evneløse maa se denne Rædsel — — — o Gud velsigne hver den af jer i Kirken i Dag, der ikke har lukket sin Pung for Aarets mange Indsamlinger, men givet sin Skærv efter Evne, Gud Fader til Ære, Mennesker til Gavn! — Men videre flyver vi — vi kan ikke opholde os — thi i Dag kan vi ikke hjælpe — vi skal selv hjælpes — dér ligger Mussolinis Land, med større Orden end før: Diktatorens Vilje — — og her slaar Middelhavets blaa Bølger deres hvide Bræm op mod en anden Verdensdels Kyst — — nu naaede vi Galilæas Høje, og se der: 12 fattige Mænd sidder lejret op ad en Bjergskraaning, og midt i den brændende Sol staar foran dem en Mand med Lokker, der flagrer for Blæsten, og en snehvid Kjortel, der slubrer om hans slanke Legeme under Vindens legende Aande, og mens han taler, saa se, hvor de lytter: ikke eet Ord maa gaa tabt: deres Øjne stirrer, deres Mund staar aaben — de har glemt alt i Verden — de har kun Øjne og Øren for ham. “Mener ikke, jeg er kommen for at bringe Fred paa Jorden — ikke Fred, men Sværd — der skal være Splid mellem en Svigerdatter og hendes Svigermoder — en Mands Tyende skal være hans Fjender.”

Dette er det glade Budskab om Guds Rige. Dette taltes til Disciplene, umiddelbart før de sendtes ud i Verden, dette var Evangeliet, de skulde gaa med. Og nu forstaar du bedre, du Guds Menighed, at vi siger, at Evangeliet har gaaet sin Sejersgang hen over Jorden, og at vi taler om en kristen Verden — for saadan er det jo netop nu om Dage: Jesus har faaet sin Vilje: her er sandelig ikke Fred, men Sværd, der er Masser af Splid mellem Svigerdatter og Svigermoder, og Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere er saa hadsk, som man kan ønske det.

Hvad er dog Kristendom for noget underligt noget? Var du ikke i Kirke i Gaar og i Forgaars Aftes og saa Engle lønlig iblandt os gaa mellem skinnende Julelys og duftende Grene? Var der ikke en himmelsk Hærskares Mangfoldighed, der jublede: “Ære være Gud i det højeste! og Fred paa Jorden! i Mennesker Velbehag!” Fred paa Jorden! Og i Dag staar Han selv og siger: “Jeg er ikke kommen for at bringe Fred, men Sværd.” Mon Englene blev saa glade over Barnets Fødsel, at de forløb sig og handled paa egen Haand? Eller slog de op paa et galt Nummer i Salmebogen og sang en Salme, der var forkert? I kære Kristne! det er mig saadan en svær Text at prædike over i Dag. Det er mig saa tungt, at St. Stefans Dag, den første, kristne, blodbestænkte Martyrs Dag ligger her midt i Julen. Jeg ved jo godt, hvordan eders Sind er beredt til at høre om dette — at det er slet ikke beredt. Vi spiser og drikker og hygger os jo i Julen meget mer end til nogen anden Tid. Vi gør, hvad vi kan, for at være Børn allesammen i disse Dage, smaa Børn og store Børn. Og Børn fortæller man Eventyr om Stjerner, der straal, og Engle, der synger, og alt den

Slags. Men om Lidelsens Nødvendighed og Livets Haardhed og Hjertets anspændte Kamp fortæller vi netop ikke Børn. Vi siger som saa: “Det faar de tidsnok at lære; det er vi visse paa.” Kunde vi saa ikke vente, til Julen var ovre, og Barnet var voxet fra Betlehems Krybbe og Nazarets Hytte, med at tale om Kamp og Blod og Død?

Kære Kristne! Nu taler jeg ganske stille: se paa Barnet i Vuggen; jeg taler ikke om Jesusbarnet; thi gjorde jeg det, var der strax dem iblandt jer, der ikke forstod, hvad jeg mente. Men I skal forstaa mig, jeg vil, I alle forstaa mig, og jeg vil, at I alle lytter; thi dette har Bud til enhver. Se paa Barnet i Vuggen! Se paa dit Barn, du Moder, se paa dit Barn, du Fader, se alle I, som elsker Børn, alle I, som engang selv har været Børn, og som bliver bløde om Hjertet ved at tænke tilbage paa Tiden, der er tabt — for evigt tabt. De buttede Kinder, de spørgende Øjne, de tykke smaa Hænder, der kan klappe i Fryd — — og lad Barnet saa voxte — en lille Dreng eller lille Pige, der tror alt, hvad Far og Mor siger, der kan ride Ranke paa Mors Skød og løbe Ærinder for Far, der — der kan alt, hvad godt og rent og oprindeligt er — du Mor, du skal engang sende det Barn ud i Verden, ud i en Verden, der lærer Børn at lyve, at falde for Fristelser, at trodse — alt det, du har lært det, det aldrig maa — en Verden, der bryder alt det ned, som du under Angst og Taarer og Bønner har bygget op — du Far, du skal maaske engang — o Jammer — møde din egen Synd hos dit Barn, lære af det, at Fædrenes Synder nedarves paa Børnene — møde i dit eget Barn det, du frygtede mest for at møde: dig selv i dine onde Stunder — møde det, fordi den Verden, du sendte dit Barn ud i, lærte det at give efter for sin onde Viljes Lune og sin Lysts vilkaarlige Begær i Stedet for at tage Kampen op imod det og prøve at tvinge og kue det ned — — forstaaer I da, Forældre, at saa sandt som Julen er Barnets Fest, saa har Julen et Bud at byde jer, og det er ikke Fred, men Sværd, det er Krig, Krig med den Verden, der ligger i det onde, Krig, fordi den myrder dit Barns Uskyld — fordi den ikke vil, hvad Guds er, men søger sit eget, Krig.

Saa bliver der da Krig mellem de Mennesker, der har forstaaet dette, og dem, der aldrig har forstaaet det — og denne Krig respekterer intet Familieforhold, intet Kammeratskab, intet Venskab. Denne Krig maa føres, selv om Soldaterne bor under Tag sammen, føres mellem Mand og Søn, mellem Svigermor og Svigerdatter, mellem Husbond og Tyende; og føres denne Krig ikke, da er Kristi Aand ikke redet ud sejrende og til Sejr over dette Hjem.

Kære Kristne! Hvorledes fører man Krig — det gør man ved at hade hinanden, lyve for hinanden, forraade hinanden, forbitre Livet for hinanden. Men Guds Rige er ikke af

denne Verden, og naar Guds Rige fører Krig, da sker det paa den stikmodsatte Maade: da søger man med den selvhengivende Kærligheds altoverbærende Taalmod at faa den Anden til at forstaa — til at *forstaa*.

Jeg har engang lært i Skolen, at naar man tænkte, at en gik uendeligt højt op, og en uendeligt dybt ned, saa skulde de mødes paa samme Punkt (Jorden rund. Det uendelige Verdensrum rundt(?). $+ \infty = \div \infty$). Uendeligt højt oppe og uendeligt langt nede er det samme, begge lig uendeligt. Kristendommens Kærlighed er uendelig, og naar Jesus siger: Du skal elske, mener han: elske uendeligt. Saa er det da rigtigt, naar han siger, at den, som ikke hader sin Far eller Mor eller Hustru eller Barn, kan ikke være hans Discipel; thi at *hade* er hos ham at *elske uendeligt*. Og du skal elske uendeligt for at være hans Discipel med Rette. Og af dette sidste forstod du vel ikke meget, men nu skal jeg sige dig noget, du forstaar: Naar dine Husfæller ikke kender eller vil kende noget til Guds Rige, saa betyder det, saa kræver Gud af dig, at du skal elske dem uendeligt.

Den Splid, Jesus sætter i en Familie, i et Hjem, i et Folk, den skal give sig Udslag i hans Disciples, de Kristnes, *eders* ærlige, kærlige Sindelag, det, der gerne vil tilgive det onde, men ikke vil tillade det onde. Vi har lært i Skolen, at Gud er almægtig, og det er rigtigt, men det betyder ikke, at Gud kan alt saadan uden videre. Det maa I da kunne forstaa: et ondt Menneske kan Gud da ikke med et Sæt tage bort fra Jorden og sætte ham ind i Himmerig. Et saadant Menneske kan ikke naa ind i Frelsen, uden at der er sket noget med ham, at han har lært at tage Krigen op med sig selv. Thi ogsaa her skal Krigen føres og netop her, saa sandt vi er en Del af Verden, den Verden, der er ond. Og aldrig kan vi føre Krigen ret mod det onde uden for os, er vi ikke begyndt med at kæmpe mod det onde i os selv. I denne Kamp kan det ske, at alt maa sættes ind, om det saa er Livet. Vil man gøre sig salig uden at holde sig dette for Øje, da vil det blive bitre Stunder, Hjertet maa opleve, naar Selvskuffelsen afsløres som det, den er. Den, der vil frelse sit Liv, skal miste det, men den, der vil miste det, skal frelse det. Begynder du nu at forstaa? O, tro mig, jeg kender, hvad det vil sige at have prøvet Kampen mod sig selv. Jeg ved ikke, hvordan man har det, naar man bliver gammel, men stundom tykkes det mig dog, at værre end i Ungdommen kan det ikke blive. Sanselig Lyst og Magtbegær og Storhedsdrømme og Penge, Selvoptagedhed, hurtig komme frem, faa sit eget Hjem, vise Verden, hvad for en Karl man er — alt det kan være tjenende Djævle, udsendte for at faa Magt i Menneskets Sind. Og saa er der andre — og de er lige saa slemme: Haabløsheden over ikke at naa videre, Hverdagens Kedsomhed, Mangelen paa Tro, Tro paa Gud og Tro til sig selv, Graahed, Fortvivlelse, ogsaa det er Djævle, der kan isne Hjertets Varme og forgifte det villende Mod.

Ja, det kan være svært altsammen; dog er det min Tro, at Gud lægger Mærke i sin Himmel til Menneskets Udholdenhed og Viljestyrken i Kampen, selv om Resultatet oftest synes kummerligt og usselt. Det vil vise sig engang, naar Taagen er forsvundet, at Menneskets Kampe, hvordan de end faldt ud, havde dog Evighedsværd, havde Betydning for Karakterens Dannelse, for Udfoldelsen af Mulighederne for at frelse sit Liv. Og husk saa, du, der strider, at du strider aldrig alene!

Mesteren fra Golgata har stridt for dig og før dig d. v. s. han strider med dig, og livsalige er hans Ord til den ærligt bedende: "I Dag skal du være med mig i Paradis." — —

Men Texten i Dag handler mest om Krigen mod det onde uden for dig, og dér siger jeg da, at den Splid, Kristus sætter mellem Mennesker, den skal give sig Udslag i hans Disciples, de Kristnes uendelige alttilgivende, altid trodsige Kærlighed. Jeg har set saa mange Kristne, der gik og var sure i deres Hjem. Jeg siger ikke, at deres Kristendom ikke er Kristendom, for det er den; den er Kristendom, nemlig misforstaaet Kristendom. Og det skal du dernæst vide, du unge, at kalder du dig Kristen og prøver dog aldrig at bære over med de Pudsigheder og Unoder, som du ærgrer dig over hos de gamle, du bor sammen med, du gør din Herre Skam. Og det skal du vide, du ældre, at kalder du dig Kristen og prøver dog aldrig paa at forstaa de unge og nikke til dem eller retlede dem ud fra Forstaaelsen, du gør din Herre Skam. Og det skal I vide, I alle, at kalder I jer Kristne, og gaar I sammen til Hverdags og ser hverandres aabenbare Skævheder og Fejl og Fald og aldrig i den guddommelige Kærligheds Navn tager jer sammen og prøver at retlede hverandre eller beder til den Altraadende for hverandre, I gør jer Herre Skam. Og det skal jeg vide, jeg, der staar og prædiker, at kalder jeg mig Kristen og ved dog ikke i mit Hjerte af en Stræben efter at elske jer i Sandhed, jer, mine Naboer og Venner og Bekendte, og Ruelse over hver Gang jeg er mig bevidst at have glemt det eller forfejlet, jeg gør min Herre Skam. Thi naar Jesus sætter Splid og bringer Sværd, da er det, for at vi skal elske ham, ham mere end Far og Mor og Søn og Datter, ja, for vi skal elske ham i Far og Mor og Søn og Datter — vi skal elske dem, naturligt, fordi de er Dele af os, overnaturligt, fordi de er Dele af Gud.

Texten er for rig i Dag. Jeg kan ikke opholde mig ved alt. Men dette maa jeg sige dig til Slut, du Kristne, du, som har søgt at ligne Kristus og en Profet og en retfærdig, og som har mærket, hvordan det er mislykkedes og har været knuget af Gru for Fortabelsens

Mulighed eller bøjet til Jorden af Anger: Er her en saadan i Kirken i Dag — jeg er ikke sikker paa det — thi Nutidens Farer ligger ikke i Helvedsfrygt eller Angersfortvivlen — tværtimod — — — men er her en saadan til Stede, da har Texten ogsaa et Ord til dig: den, som altid stræbende anstrenger sig, ham kan vi frelse. Blev det kun til et Bæger koldt Vand, rakt med en skælvende Haand, du skal ikke frygte: hør din Frelsers varme Stemme: “Du skal ingeniunde miste din Løn.”